

DE GEHANGENE VAN SCHENDELBEKE

Een negentiende-eeuws geromantiseerd verhaal over de verwoesting van het kasteel in 1453

Freddy DE CHOU

Dankzij de jaarlijkse stoet en feestelijkheden is de Krakelingenworp ook tot ver buiten Geraardsbergen bekend geworden. Sinds 2010 prijkt het evenement samen met Tonnekensbrand zelfs op de prestigieuze Unesco-lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid. Rond de Krakelingenworp is een sage ontstaan over de belegering van Geraardsbergen door de troepen van Walter van Edingen in 1381. De stedelingen speelden blufpoker door hun laatste brood en haring over de stadsmuur te gooien, waardoor de belegeraars ontmoedigd afdropen. Het werd hen immers duidelijk dat ze de stad niet konden uithongeren. Jammer genoeg ziet de historische realiteit er heel anders uit, want de stad werd wel degelijk bestormd en nagenoeg volledig verwoest. Naast de Krakelingenworp in Geraardsbergen¹, telt de omgeving nog een tweede geromantiseerd historisch verhaal. Die sage speelt zich af tijdens de belegering van het kasteel van Schendelbeke van 25 tot 27 juni 1453. Ook dat beleg kende een catastrofale afloop met de volledige verwoesting van het kasteel. De vernietiging vormde meteen ook het begin van de beslissende strijd van de Bourgondische hertog Filips de Goede tegen het opstandige Gent. Na Schendelbeke vielen spoedig ook de burchten van Poeke en Gavere, de overige Gentse bolwerken, in handen van de hertog.

De geschiedenis

Voor we de sage van Schendelbeke schetsen, situeren we het verhaal binnen zijn historische context die alles te maken had met de Gentse opstand. Die rebellie was het resultaat van een jarenlange contestatie van de particularistische stedelijke elites en middenklassen van de grootste stad in de Nederlanden (met ongeveer 40.000 inwoners) tegen het centralistisch model van de 'Grote hertog van het Westen'. Onverzettelijkheid leidde beide partijen naar een open militair treffen, dat uiteindelijk in het voordeel van de hertog zou beslecht worden.² Eind 1451 ging de tot dan toe louter diplomatieke strijd tussen Filips de Goede en de Gentse gegoede

middenklassen over in een bitterharde militaire confrontatie. De financiële eis van de heffing van een vaste belasting, de 'zoutgabelle', was de spreekwoordelijke druppel die de emmer deed overlopen. De Gentse bevolking werd door de hoofdmannen ingedeeld in cohorten van om en bij de honderd man. Zij moesten instaan voor de bewaking en verdediging van de stad. Twee Gentse paramilitaire verenigingen, de Witte Kaproenen en de Groententers, begonnen met de militaire opbouw van het Gentse kwartier³. Op diverse strategische plaatsen richtten ze forten in om de opmars van de Bourgondische troepen te stuiten. In de opbouw van deze speerpunten raakten de Gentse milities meermaals slaags met voor-

posten van het hertogelijk leger. We geven enkele voorbeelden uit onze contreien.

Op 15 april 1452 bezetten Gentse milities Geraardsbergen. 's Anderdaags veroverde Jan de Croy, de baljuw van Henegouwen, uit het kamp van de hertog, opnieuw de stad, die grondig werd geplunderd. De Henegouwers trokken met hun buit richting Lessen. *'Des jammers ghelijcke dat sij in Gheerodtsberghe bedreven en was noyt ghehoort noch ghesien, up lieden, die haren prinche nochtans niet contraryre en waren; sij trocken soe gheladen, dat hare paerden niet ghedraghen en consten, ende tuschen Gheerroudtsberghe ende Lessene laghen de weeghen bestroyt met clederen, wullene lakene ende andere diverschen catheyllen ende juwielen, soe*

1. Deze historische sage over de belegering van de stad wordt voor het eerst genoteerd in het gemeenteraadsverslag van stadsecretaris François Rens van 10 november 1821. Vijftien jaar later, in een nog meer geromantiseerde versie, verschijnt Walter Van Edingen ten tonele. G. RENS, *Le carnaval de Grammont*, in *L'Emancipation*, 22 februari 1836; P. VAN DUYSSE, *Vastenavondfeest te Geeraertsberge*, in *Belgisch Museum ...*, Gent, 1837, deel 1, p. 176-188; G. VAN BOCKSTAELE, A.-M. VANDEN HERREWEGEN, L. DE COCK, *Krakelingen en Tonnekensbrand in Geraardsbergen, een eeuwenoud verhaal*, Geraardsbergen, 1994, p. 19-21.
2. J. HAEMERS, *Sneyssens' heldenmoed, Engels verraad en 40.000 doden? De dunne grens tussen feit en fictie in het verhaal over de Slag van Gavere*, in *Gavere 1453. Feiten en verhalen*, Gavere, 2003, p. 2.
3. Het Gentse kwartier bestond uit de kasselrijen Oudburg, Kortrijk, Vier Ambachten, Land van Aalst, Dendermonde, Waas en Oudenaarde.

DE OVERGAVE VAN GENT IN 1453. Burgers smeken blootshoofds, blootvoets en in tabbaard de hertog twee mijlen buiten de stadsmuren op hun knieën om genade. (Volbladminiatur van 1458 in een handschrift in Wenen)

dat onmatelijck ware ende onghelooffelijc te seggene'.⁴ Onmiddellijk na de aftocht van de hertogelijke troepen keerden de Gentenaars terug en werd de stad nogmaals geplunderd. Zij vertrokken met hun buit naar Gent⁵. Geraardsbergen bleef ontredderd, berooid en vernietigd achter.

Anderhalve maand later, op 31 mei 1452, verrasten Gentse soldeniers in Smeerebbe in de buurt van het Hof te Berchem een groep Pikaarden die een jonge verloofde edelman uit het kamp van de hertog begeleidden. Ze werden allemaal gedood en de buit (goud, zilver en zijde) werd naar Gent gevoerd⁶.

De robuuste kerktoren van Deftinge deed dienst als uitvalsbasis voor de Gentenaars. Op 3 juni 1452 werden de bezetters van de kerk door een talrijke groep Henegouwers belegerd en gevangen genomen. Op het nippertje kon een toegesnelde Gentse ruitergroep hun strijdmakkers ontzetten⁷.

Een week later vertrok een contingent Gentenaars onder leiding van hun opperhoofdman Jan De Vos voor een *sprincreyse* naar de Denderstreek in een poging om de hertog te verplichten zijn leger in het Land van Waas te splitsen. Geraardsbergen, Lessen en alle omliggende dorpen moesten het nogmaals ontgelden⁸. Als tegenzet werd Steenhuize door Henegouwse soldeniers in brand gestoken.

Op 31 januari 1453 vertrokken de Gentenaars nogmaals op *sprincreyse* naar het zuiden. Een groepje Henegouwers die de Dierkost verdedigde, werd gevangen genomen en naar het kasteel van Schendel-

4. *Kronyk van Vlaenderen van 580 tot 1467* (Maatschappij der Vlaamsche bibliophilen, eerste reeks, nr. 3), P. BLOMMAERT & C.P. SERRURE (eds.), Gent, 1839-1840, deel 2, p. 130-132; V. FRIS, *Geschiedenis van Geeraardsbergen*, Gent, 1911, p. 125-126. Fris was als stadsarchivaris van Gent een tot heden gewaardeerd specialist van de 'Gentse opstand'.

5. De herhaaldelijke bezetting en plundering van Geraardsbergen in 1452-1453 betekende het definitieve einde van de bloei periode van de stad. Op het einde van de oorlog was Geraardsbergen een spookstad; daarvan getuigen de stadsrekeningen: 'van meye lii noch heere, noch wet, noch lettelt andere volcx voer dien tyt in de stede bliven, ne weder commen en waren om de oorloghe; zo en es hier gheen rekeninghe ghedaen', zie V. Fris, *Twee episodien uit de geschiedenis van Geeraardsbergen in de 15de eeuw*, in: *Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, XII (1912-1913), p. 63.

6. V. FRIS, *Geschiedenis ...*, p. 127.

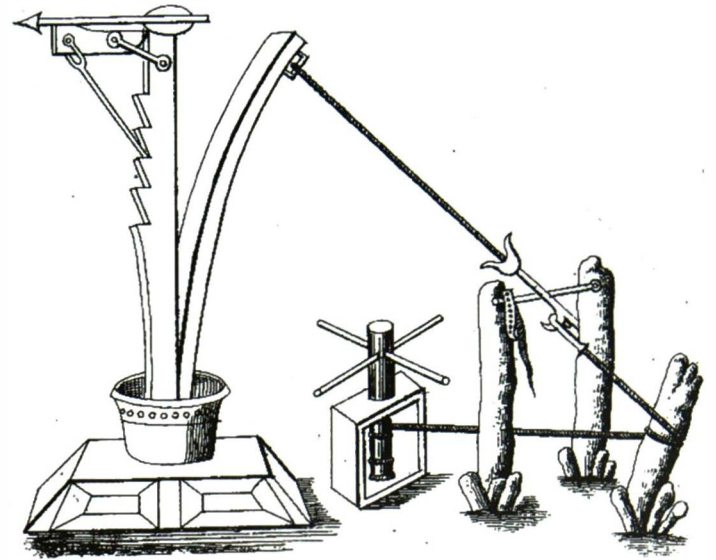
7. *Kronyk van Vlaenderen ...*, p. 145-146; V. FRIS, *Geschiedenis ...*, p. 127-128.

8. V. FRIS, *Geschiedenis ...*, p. 128.

METALEN PIJLPUNT in 1965 gevonden op de kasteelsite
(Afbeelding uit M. COCK, F. DE CHOU, *Schendelbeke van Prehistorie over Scentlabeke tot heden* - Tentoonstellingscatalogus - 1978).

SPRINGAAL waarvan er in 1338 drie stonden opgesteld op de torens van het kasteel van Schendelbeke (lit. J. VAN CLEEMPUT, *De oostelijke limes van het Graafschap Vlaanderen in 1338*, in *Het Land van Aalst*, 1956.)

beke overgebracht. Vluchtelingen brachten Jan de Croy op de hoogte. Prompt stuurde hij vanuit Aat zijn manschappen naar Geraardsbergen. Op de wijk Planken in Overboelare ontmoetten beide militieën elkaar. De Slag bij Planken draaide uit op een overwinning voor de Gentenaars. De Henegouwers, die vele doden achterlieten, moesten zich in chaos terugtrekken in Aat. De hele streek tussen Geraardsbergen en Aat werd daarna door de Gentenaars geplunderd en in brand gestoken.⁹

Op 15 juni 1453 kwam de Gentse militie van de *Groene Tente* opnieuw naar het zuiden. In het bos van Opbrakel werden ze echter verrast

en verslagen door de gezamenlijke troepen van Jan de Croy en het herzogelijk garnizoen van Oudenaarde. Op het nippertje kon Thibaut Blanstreyn, het kopstuk van de Groententers, zwaar gewond ontsnappen en vluchten naar Schendelbeke¹⁰. Tien dagen later gaf Filips de Goede het bevel de burcht te verwoesten. In het kasteel van Schendelbeke stond het contingent gewapende Gentenaars¹¹, onder bevel van Hector Uuterwilghen, voor een onmogelijke taak tegen de overmachtige Bourgondische troepenmacht onder leiding van Jan de Croy. Wanneer na drie dagen heroïsche strijd Thibaut Blanstreyn sneuvelde, gaven de overgebleven Gentenaars zich

over¹². De Croy, bekend om zijn wreedheid, kende geen genade en liet ze allemaal aan de bomen in de omgeving ophangen¹³. De kapitein van het fort werd voor ondervraging naar Kortrijk gevoerd¹⁴. Het verhaal over de verwoesting van het kasteel van Schendelbeke was meermaals het voorwerp van vijftiende-eeuwse politieke propaganda zowel van Gent als van de hertog¹⁵. Alvorens de aanval op het kasteel van Schendelbeke te beginnen, belegerden de soldeniers van Filips de Goede eerst een omwaterde toren, waarin zich enkele Gentenaars hadden verschanst¹⁶. De smalle toegang tot die toren werd furieus verdedigd door een Gentse krijgsman. Tijdens

9. *Kronyk van Vlaenderen ...*, p. 171; V. FRIS, *Geschiedenis ...*, p. 130; J. OST, *De "Ridders van de Groene Tente"*, in *Het Oude Land van Edingen en omgeving*, jg. XVI, nr. 3, 1988, p. 167.
10. J. OST, *De Ridders van...*, p. 167.
11. Normaal verbleef er veertig man op de kastelen van Schendelbeke en Poeke, zie: J. HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453). De strijd tussen rivaliserende netwerken om het stedelijk kapitaal*, Heule, 2004, p. 376.
12. A. DE SMET, *De Slag bij Gavere. 23 juli 1453*, Uitgave V.V.V. 't Gaverland, 2003, p. 66.
13. V. FRIS, *Geschiedenis ...*, p. 132-136; G. CAPIAU, *Beschouwingen over de rol van Schendelbeke tijdens de Bourgondische periode*, in *Het Land van Aalst*, 23 (1971), p. 52-53; M. COCK, F. DE CHOU (red.), *Schendelbeke, van Prehistorie over Scentlabeke tot Heden*, Tentoonstellingscatalogus, Schendelbeke, 1978, nrs. 20, 36; A. DE SMET, *De Slag bij Gavere. 23 juli 1453*, V.V.V. 't Gaverland, Gavere, 2003, p. 66.
14. J. HAEMERS, *De Gentse opstand ...*, o.c., p. 376.
15. Hogervermelde *Kronyk van Vlaenderen*. Ook W. VORSTERMAN (ed.), *Dits die Excellente Cronike van Vlaenderen*, Antwerpen, 1531; F. DE POTTER (ed.), *Chronijcke van Ghendt door Jan van den Vivere en eenige andere aantekenaars der XVIe en VIIe eeuw*, Gent, 1885; G. CHASTELLAIN, *Oeuvres*, J. KERVYN DE LETTENHOVE (ed.), Brussel, 1863-1866, 8 delen; en M. POPULER, *Le conflit de 1447 à 1453 entre Gand et Philippe le Bon. Propagande et historiographie*, in *Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, XLIV (1990), p. 99-123.
16. '... assez pres de là y auoit une autre tour, petite close d'eauë, en laquelle s'estoient retrait environ vingt compaignos ...' O. DE LA MARCHE, *Mémoires*, Brussel, 1616, p. 391, Olivier de La Marche was in 1453 schildknaap van Filips de Goede en getuige van de verwoesting van het kasteel. Hij besteedt in zijn *Mémoires* veel aandacht aan de belegering van deze toren. Zie ook V. FRIS, *Geschiedenis ...*, p. 133-134. Deze toren was waarschijnlijk de oude donjon van de heren van Schendelbeke. Deze stond op een eiland in de Dender op de plaats waar vandaag de jeugdherberg 't Schipken staat, F. DE CHOU, *Twaalf historische hoeven uit Geraardsbergen*. *Toerische kalender 1986*, Geraardsbergen, 1985.

FILIPS DE GOEDE door Rogier van der Weyden

DONDERBUS waarmee het kasteel werd beschoten 'soe dat sy de torren ende de muren t'allen zyde doorschoten', (uit *Kronyk van Vlaenderen*)
Afbelding van het beleg van het kasteel van Poekel
CHASTELLAIN, *Le livre des faits de Jacques de Lalaing*.

de bestorming van het bolwerk verwondde hij met zijn speer verschillende aanvallers, onder hen ook Etienne de Saint-Moris. Zijn heldhaftigheid kon niet verhinderen dat de toren na korte tijd werd ingenomen.

De legende

Het verhaal over de verwoesting van de omwaterde toren verscheen in 1843 enigszins geromantiseerd onder de titel *Le pendu de Schendelbeke* in de *Nouvelle Revue de Bruxelles*. *Bibliothèque périodique de*

la littérature, des sciences en des arts, in de reeks *Légendes nationales*¹⁷. Het verhaal steunt waarschijnlijk op de toen pas uitgegeven *Kronyk van Vlaenderen van 580 tot 1467*¹⁸ of op Olivier de La Marche, *Mémoires*¹⁹. De moedige Gentse verdediger kreeg er de naam Michel de Jung en de verwonding van Etienne de Saint-Moris werd het verlies van zijn linkeroog.

Uit respect voor zijn moed kreeg Michel de Jung bij zijn opknoping zijn speer in de hand. Een maand later passeerde Etienne de Saint-Moris met vrienden de plaats van

de terechtstelling in Schendelbeke en wou hij hen de man tonen, die zijn linkeroog had uitgestoken. Bij het aanraken van de gehangene kwam de speer los en raakte het rechteroog van Etienne de Saint-Moris, zodat hij blind werd. Omdat deze legende nauwelijks gekend is, zeer zeker veel minder dan het eveneens geromantiseerde verhaal van de Krakelingenworp in Geraardsbergen, publiceren we het hier integraal.

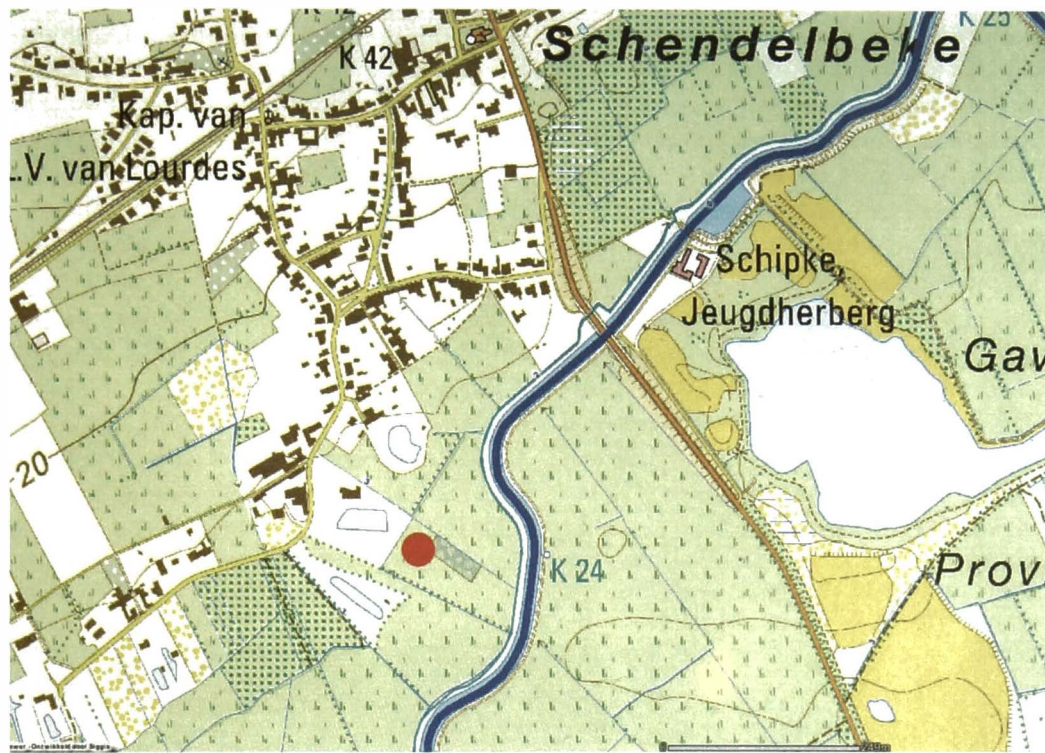
17. Anoniem, *Le pendu de Schendelbeke*, in *Légendes nationales, Nouvelle Revue de Bruxelles. Bibliothèque périodique de la littérature, des sciences en des arts*, Brussel, 1843, p. 395-397.

18. *Kronyk van Vlaenderen...*, p. 144-146.

19. O. DE LA MARCHE, *Mémoires*, Brussel, 1616, p. 391.

De gehangene van Schendelbeke

Het dorp Schendelbeke, dat zich niet ver van Geraardsbergen langs de Dender uitstrekt, heeft zijn eigen historische littekens. In onze mooie contreien liet de geschiedenis overal haar dramatische sporen achter. Er is zelfs geen gehucht, misschien zelfs geen veld in dit koninkrijk te vinden, dat zo door oorlog werd geteisterd. En overal, door de Plutarchussen en de Cornelius Nepossen, zouden we afstammen van grote ingeslapen mannen, zouden we overal vergeten heroïsche daden hebben gesteld, waardoor we ons zouden kunnen vergelijken met de Grieken én er als besten uitkomen. U las op school, bijvoorbeeld, het verhaal over de onvolprezen Griekse soldaat Cynegyus, de broer van de dichter Aeschylus, die een galei wilde tegenhouden waarmee de Perzen op de vlucht sloegen. Hij greep de kabel met zijn rechterhand, maar ze sneden hem af, waarop hij de kabel met zijn linkerhand beetnam, die ook werd afgehakt. Hij zette er dan maar zijn tanden in, waarna hij zonder los te laten ten onder ging, verzwolgen door

Topografische situering van de kasteelsite (rood) en 't Schipken.
(Afbelding uit P. VAN KEMPEN/P. VAN DEN HOVE, *Archeologisch onderzoek naar het kasteel van Schendelbeke*, M&L, 2012/3)

het water. Laten we, naast deze Cynegyus, Corneille Sneyssen stellen, de koene Gentenaar die in 1452 met een handvol mannen zo moedig onder de Gentse omwalling streed tegen het leger van Filips de Goede, dat net Oudenaarde van de Gentse opstandelingen bevrijdde. Corneille droeg de banier van de slaggers die door honderd lanssteken was verscheurd. Toch verdedigde hij moedig de repen met zijn zwaard. Met zijn linkerhand wapperde hij met het glorieuze vaandel, terwijl hij met zijn rechterhand onophoudelijk slagen toebracht. Aan zijn voeten lagen heel wat dapperen. Zijn rechterbeen werd door een bijl verbrijzeld. Hij steunde op de lans van zijn banier en bleef verder strijden. Door een nieuwe slag werd zijn andere been gebroken. Onmiddellijk viel hij op zijn knieën, maar hij weigerde zich over te geven. Een ridder hakte de hand af waarmee hij het vaandel droeg, hij zette deze vast in de plooi van zijn arm die hij over zijn borst sloeg en bleef met zijn zwaard zwaaien. De heren die het betreurden zo'n moedige man te moeten doden, lieten hem in leven, maar hij weigerde. Hij sneuvelde, omringd door doden.

De trek waarover we het zullen hebben, is van een andere categorie. Het gaat om minder verheven moed, maar zij die van wonderbaarlijke wapenfeiten houden, zullen ook deze wel kunnen smaken.

Filips de Goede, die zijn oorlog tegen de Gentenaren voortzette, kwam in 1453 het kleine fort van Schendelbeke belegeren dat door tweehonderd rebellen werd verdedigd.

Vóór het fort stond een kleine, maar hoge toren, waar twintig vastberaden mannen zich hadden verschanst, vastbesloten om zich tot het uiterste te verdedigen. Het leger van de hertog kon al snel de sloten en de omgeving van de toren veroveren. Maar de toren zelf moest vallen en de twintig Gentenaren die hem verdedigden, hadden zich volop bewapend met stenen en kasseien. In die tijd bestond er weinig artillerie die geschikt was voor het platteland. De kanonnen waren zo zwaar en de wegen zo verzonken, dat men de kleine steden vooral op de ouderwetse manier belegerde, met enkel onverschrokkenheid en durf.

Bij de belegeraars waren onder meer de heer Montaigu, Jacques de Fallerans, Jean de Florcy, Etienne de Saint-

DE RIDDERS VAN DE GROENE TENTE
In dit jeugdboek van Johan Ballegeer (1970), is de legende "Le pendu de Schendelbeke" verwerkt onder het hoofdstuk "Onder de galg van Schendelbeke", p. 57-65.

Boven: toren van het kasteel van Schendelbeke, gevonden bij het archeologisch onderzoek in 2009 (Foto M. Cock)

Links: muur en aanzet van een grondboog van het kasteel van Schendelbeke, gevonden bij een archeologisch onderzoek in 1971 (dia M. Cock).

Moris, aan wie het aan inzet, noch aan roekeloosheid ontbrak. Zij gaven de boogschutters het bevel om op de toren te schieten en de pijlen vlogen zo snel en dik bezaaid door de lucht, dat de twintig belegerden het niet konden volhouden en zij in hun schuilplaats moesten onderduiken. Zij lieten zich niet meer zien en slaakten noodkreten in de hoop dat hun vrienden uit het fort hen te hulp zouden snellen, terwijl zij rekenden op de hoogte van de toren en op de dikte van zijn muren. De toren had slechts één poort, die zich hoog boven de sloot bevond. Aangezien zij de ophaalbrug hadden vernietigd, dachten ze dat de belegeraars deze poort maar met moeite zouden kunnen forceren. Zij lieten deze trouwens bewaken door een kerel uit Gent waarvan zij de vaardigheden, de koelbloedigheid en de moed kenden: Michel de Jung. Deze jongeman nam plaats achter de poort met zijn zwarte lans en door een zeer klein luikje hield hij de bewegingen van de vijand in de gaten. Heel gauw zag hij dat zij een ladder in de sloot zetten en dat zij die wilden beklimmen om de poort te breken. Hij nam maatregelen. Jacques de Fallerans had net zijn voet op de eerste trede gezet en terwijl hij

een kruisteken sloeg, nam hij een bijl en begon te klimmen. Maar toen hij zijn arm uitstreckte om te slaan, stak Michel de Jung zijn lans door het luik en bracht hem een grote slag toe, waarop hij in de sloot rolde. Door deze stille slag werden de ridders kwaad. Etienne de Saint-Moris, de neef van de verliezer, zwoer dat hij die vermetele wel te pakken zou krijgen.

- "Klim niet!" riep de heer de Montaignu onmiddellijk, die de gave van het raden had. "Ik voorzie dat deze Gentenaar u slecht zal bekomen."

- "Bah! Bah!" antwoordde Saint-Moris. "Ik ben minder zwaar dan die arme Fallerans en met één slag van mijn goede wapenbijl kan ik zeker de zwarte lans breken."

Hij klom onmiddellijk. Hij voorzag de bewegingen van Michel de Jung en stond klaar om alles wat uit het luik zou komen, af te slaan. Maar de Gentenaar was geduldig en stak zijn lans zo behendig naar voren, dat deze door het vizier van de helm van Saint-Moris ging, zijn linkeroog doorboorde en hem slecht op de grond liet vallen.

Toch stond hij op en wilde hij opnieuw toeslaan, maar Montaignu belemmerde

het hem.

- "U bent slechts één oog verloren", zei hij. "Dank de hemel, want volgens uw horoscoop zal een speerpunt uw beide ogen doorboren. Keer dus niet terug."

Terwijl hij die woorden uitsprak, klommen tien andere strijdkrachten achter elkaar aan en werden op dezelfde manier omver geworpen door de onvermoeibare Gentenaar. Daarop verbood de heer Montaignu formeel dat iemand nog die ladder zou opklimmen. Hij liet hem verwijderen. Jean de Florey greep de ladder en zette hem aan de andere kant tegen de muur. Met zijn bijl sloeg hij er een brede bres in, terwijl er aangestoken takkenbossen bij de poort werden gelegd, die de strijdkrachten met hun wapens ondersteunden. De poort vatte vuur. Na drie uur belegering verklaarden de twintig belegerden dat zij zich overgaven. Volgens de gebruiken van die oorlog, die een uitroeijingsoorlog was geworden, werden ze onmiddellijk aan de naburige bomen opgehangen. De dappere Michel de Jung werd, ondanks zijn boude daden, niet gespaard.

- "Ik ben tevreden dat het zo ver is gekomen", zei de heer de Montaignu aan Saint-Moris, die net zijn

wonden liet verzorgen. "Want het gevaar uit uw horoscoop eindigt hier. Het is door de hand van dezelfde man dat u uw beide ogen moest verliezen. Maar nu is hij opgehangen."

- "Ik ben er nochtans kwaad om", zei Saint-Moris. "Het was een lastige tegenspeler en ik wilde hem een dood geven die waardig is voor zo'n moedige kampioen. Om hem te onderscheiden van zijn kameraden, hij die zo hartstochtelijk een dozijn van de onzen heeft doen vallen. Ik vraag dat we hem een teken geven, zodat de voorbijgangers hem kunnen eren. Geef hem zijn zwarte lans terug!"
- "Goed idee!" riep Jacques de Fallerans uit, terwijl hij over zijn gekneusde ribben wreef. En iedereen die door Michel werd verslagen, steunde dit voorstel, waarop Jean de Florey zijn ladder tegen de boom zette waaraan Michel hing. Hij klom erop en stak de lans in zijn hand.

De gehangene, die de laatste stuip-trekkingen van de dood voelde, greep krachtig de lans vast en liet hem naar de grond buigen. De ridders deinsden terug. De zenuwen trokken zo krachtig samen, dat het nadien onmogelijk was om het wapen uit zijn hand te trekken. De mannen van Filips de Goede hadden vijf dagen nodig om het kleine fort van Schendelbeke te veroveren, waarna zij eveneens het hele garnizoen ophingen. Daarna gingen ze over naar andere exploten.

Michel de Jung bleef aan de boom hangen met zijn lans.

Een maand later, op een avond waarop Etienne de Saint-Moris, na een uitgebreid diner in Geraardsbergen, de goede hertog ging vervoegen, die eindelijk vrede had met de Gentenaren, kwam hij, opgehitst door de wijn, in Schendelbeke. Daar zag hij de gehangenen voor wie hij diepe herinneringen koesterde. Men liet ze in open lucht rotten, zoals gebruikelijk was.

- "U zal de man zien", zei hij aan zijn kompanen, "die mijn linkeroog doorboorde en die, als Montaigne mij niet had tegengehouden, mij blind zou hebben gemaakt

Luchtfoto met daarop geprojecteerd de plattegrond van het kasteel en de gracht (Abeelding uit RAAP-rapport Archeologische evaluatie en waardering van een kasteelsite te Schendelbeke, 2009. Op basis van het rapport van dit onderzoek werd in 2012 de kasteelsite voorlopig beschermd)

zoals men zegt. Het was een stevige strijder en ik betreur het dat ik hem heb laten hangen. Maar daar is hij en ik zou hem toch wat eer willen betonen. Daarom, vrienden, zullen wij hem begraven. Het is niet goed dat de raven zich voeden aan de ingewanden van zo'n moedige soldaat."

- "Maar wie zal hem van daarboven losmaken?" vroeg een jonkman. "Hij moet ongelooflijk stinken."
- "Dat is waar", antwoordde Saint-Moris. "Ik wil bovendien zijn gal zuiveren en met hem van wapens wisselen. U ziet dat hij nog steeds zijn zwarte lans vasthoudt. Het is het wapen dat ons heeft verslagen, twaalf dwazen die wij waren. We hebben het hem teruggeven als onderscheiding."

Terwijl hij die woorden uitsprak, stond

Saint-Moris recht voor de gehangene. Hij draaide zijn paard naar hem toe en terwijl hij zijn lans ophief, liep hij op het opgedroogde lijk van Michel af en sloeg het. De zwarte lans viel hierdoor zo ongelukkig, dat hij het andere oog van de jonge dwaas doorboorde.

- "Omdat het in mijn horoscoop stond," zuchtte Saint-Moris droevig, "kon ik er niet aan ontkomen..."

Freddy DE CHOU
freddy.de.chou@skynet.be